DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

1. juli 2010 *

I sag C-211/10 PPU,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberster Gerichtshof (Østrig) ved afgørelse af 20. april 2010, indgået til Domstolen den 3. maj 2010, i sagen indledt af

Doris Povse

mod

Mauro Alpago,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (refererende dommer), J. Malenovský og D. Šváby,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: E. Sharpston
justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den forelæggende rets anmodning om at undergive sagen en hasteprocedure i henhold til artikel 104b i procesreglementet,

idet Tredje Afdeling ved beslutning af 11. maj 2010 har efterkommet denne anmodning,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 14. juni 2010,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den østrigske regering ved C. Pesendorfer og A. Hable, som befuldmægtigede

— den tjekkiske regering ved D. Hadroušek, som befuldmægtiget

— den tyske regering ved T. Henze og J. Kemper, som befuldmægtigede

— den franske regering ved B. Beaupère-Manokha, som befuldmægtiget

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato M. Russo

— den lettiske regering ved K. Drevina og E. Drobiševska, som befuldmægtigede,

— den slovenske regering ved A. Vran og V. Klemenc, som befuldmægtigede,

— Det Forenede Kongeriges regering ved F. Penlington, som befuldmægtiget, bistået af barrister K. Smith

— Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og S. Grünheid, som befuldmægtigede,

og efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og

fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT L 338, s. 1, herefter »forordningen«).

2 Denne anmodning er blevet fremsat inden for rammerne af en sag mellem Doris Povse og Mauro Alpago om tilbagegivelse til Italien af deres datter Sofia, der befinder sig i Østrig med sin mor, og om forældremyndigheden over dette barn.

Retsforskrifter

Haagerkonventionen af 1980

3 Artikel 3 i Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser (herefter »Haagerkonventionen af 1980«) har følgende ordlyd:

»Bortførelse eller tilbageholdelse af et barn skal anses for ulovlig, hvis:

a) den strider mod de rettigheder, som tilkommer en person, en institution eller en anden myndighed som forældremyndighedsindehaver, enten i fællesskab eller alene, ifølge loven i den stat, hvor barnet havde bopæl umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen, og

b) disse rettigheder faktisk blev udøvet, enten i fællesskab eller alene, da bortførelsen eller tilbageholdelsen fandt sted, eller ville være blevet udøvet, hvis ikke bortførelsen eller tilbageholdelsen var sket.

Forældremyndigheden som nævnt i denne artikels litra a) kan i første række støttes på loven eller på en retlig eller administrativ afgørelse, men også på aftale, som har retlig gyldighed ifølge loven i den pågældende stat.«

4 Konventionens artikel 12 er affattet således:

»Hvis et barn er blevet ulovligt bortført eller tilbageholdt som angivet i artikel 3, og hvis der, da sagen blev indledt ved den judicielle eller administrative myndighed i den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig, er gået mindre end ét år fra den dag, da den ulovlige bortførelse eller tilbageholdelse fandt sted, skal den pågældende myndighed bestemme, at barnet straks skal gives tilbage.

Også i de tilfælde, hvor sagen er blevet indledt efter udløbet af den periode på et år, der er nævnt i foregående stykke, skal den judicielle eller administrative myndighed bestemme, at barnet skal gives tilbage, medmindre det godtgøres, at barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

Hvis den judicielle eller administrative myndighed i modtagerstaten har grund til at tro, at barnet er blevet bortført til en anden stat, kan den afslutte sagen eller afvise anmodningen om tilbagegivelse af barnet.«

5 Artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980 har følgende ordlyd:

»Uanset bestemmelserne i den foregående artikel har den judicielle eller administrative myndighed i modtagerstaten ikke pligt til at bestemme, at barnet skal tilbagegives, hvis den person, institution eller anden myndighed, som modsætter sig tilbagegivelsen, godtgør at:

a) den person, institution eller anden myndighed, som drog omsorg for barnets person, ikke faktisk udøvede forældremyndigheden, da bortførelsen eller tilbageholdelsen fandt sted, eller havde samtykket i eller efterfølgende affundet sig med bortførelsen eller tilbageholdelsen, eller

b) der er en alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil udsætte barnet for fysisk eller psykisk skade eller på anden måde sætte barnet i en situation, som det ikke bør tåle.

Den judicielle eller administrative myndighed kan også nægte at tilbagegive barnet, hvis den finder, at barnet modsætter sig tilbagegivelsen, og at barnet har nået en sådan alder og modenhedsgrad, at der bør tages hensyn til barnets mening.

Når de judicielle eller administrative myndigheder overvejer de forhold, der er nævnt i denne artikel, skal de tage hensyn til de oplysninger vedrørende barnets sociale baggrund, som fremskaffes af centralmyndigheden eller en anden kompetent myndighed i den stat, hvor barnet har bopæl.«

EU-retlige forskrifter

6 Syttende betragtning til forordningen har følgende ordlyd:

»I tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bør tilbagegivelsen af barnet bringes i stand uden opsættelse, og med henblik herpå bør Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 fortsat anvendes som suppleret af bestemmelserne i denne forordning, særlig artikel 11. Retterne i den medlemsstat, som barnet ulovligt er blevet fjernet til, eller hvor barnet ulovligt tilbageholdes, bør kunne modsætte sig en tilbagegivelse i konkrete, behørigt begrundede tilfælde. En sådan afgørelse bør dog kunne erstattes af en senere afgørelse truffet af retten i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse. Indebærer sidstnævnte retsafgørelse, at barnet skal gives tilbage, skal dette ske, uden at der må kræves nogen særlig procedure for anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen i den medlemsstat, hvor det fjernede eller tilbageholdte barn befinder sig.«

7 Enogtyvende betragtning til forordningen er affattet således:

»Anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser truffet i en medlemsstat bør være baseret på princippet om gensidig tillid, og grundene til ikke-anerkendelse bør begrænses til det nødvendige minimum.«

8 Treogtyvende betragtning til forordningen har følgende ordlyd:

»Det Europæiske Råd i Tammerfors slog i sine konklusioner (punkt 34) fast, at retsafgørelser truffet i familietvister burde anerkendes »automatisk [...] i hele EU uden mellemliggende procedurer eller grunde til at nægte fuldbyrdelse«. Retsafgørelser om samværsret og retsafgørelser om tilbagegivelse af et barn, der er attesteret i domsstaten i overensstemmelse med denne forordning, bør derfor anerkendes og være eksigible i alle andre medlemsstater, uden at der kræves nogen yderligere procedure. Selve proceduren for fuldbyrdelse af sådanne retsafgørelser bør fortsat afgøres efter national lovgivning.«

9 Fireogtyvende betragtning til forordningen lyder:

»Den attest, der udstedes for at lette fuldbyrdelsen af en retsafgørelse, bør ikke kunne appelleres. Attesten kan kun gøres til genstand for berigtigelse, hvis den indeholder materielle fejl, dvs. hvis den ikke korrekt afspejler retsafgørelsen.«

10 Forordningens artikel 2 indeholder i nr. 11) en definition af begrebet »ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn«, som i det væsentlige svarer til definitionen i artikel 3, stk. 1, i Haagerkonventionen af 1980.

11 Afdeling 2 med overskriften »Forældreansvar«, som indgår i forordningens kapitel II, omfatter dens artikel 8-15. Forordningens artikel 8, der har overskriften »Generel kompetence«, har følgende ordlyd:

»1) Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges.

2) Stk. 1 finder anvendelse med forbehold af artikel 9, 10 og 12.«

12 Forordningens artikel 10, der indeholder de særlige kompetenceregler i sager om barnebortførelse, er affattet således:

»I tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bevarer retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, deres kompetence, indtil barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat, og

a) hver forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har affundet sig med fjernelsen eller tilbageholdelsen,

eller

b) barnet har boet i denne anden medlemsstat i et tidsrum af mindst ét år, efter at den forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, og barnet er faldet til i sine nye omgivelser, forudsat at en af følgende betingelser er opfyldt:

i) Der er ikke inden et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, fremsat nogen anmodning om tilbagegivelse over for de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvortil barnet er fjernet, eller hvor det tilbageholdes.

ii) Indehaveren af forældremyndigheden har trukket sin anmodning om tilbagegivelse tilbage, og der er ikke indgivet en ny anmodning inden for det tidsrum, der er omhandlet i nr. i).

iii) En sag anlagt ved en ret i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, er afsluttet i henhold til artikel 11, stk. 7.

iv) Der er af en ret i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, truffet en afgørelse om forældremyndighed, som ikke indebærer tilbagegivelse af barnet.«

13 Forordningens artikel 11, der har overskriften »Tilbagegivelse af barnet«, er affattet således:

»1. Når en forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed anmoder de kompetente myndigheder i en medlemsstat om at træffe afgørelse på grundlag af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser (i det følgende benævnt »Haagerkonventionen af

1980«) med henblik på at opnå tilbagegivelse af et barn, som ulovligt er blevet fjernet til eller ulovligt tilbageholdes i en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, finder stk. 2-8 anvendelse.

2. Når artikel 12 og 13 i Haagerkonventionen af 1980 finder anvendelse, sikres det, at barnet får mulighed for at blive hørt under sagen, medmindre dette forekommer uhensigtsmæssigt under hensyntagen til barnets alder eller modenhedsgrad.

3. En ret, til hvilken der er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af et barn som omhandlet i stk. 1, fremmer sagen hurtigt under anvendelse af de hurtigste procedurer, der er til rådighed efter national lovgivning.

Uden at dette berører første afsnit, træffer retten sin afgørelse senest seks uger efter, at anmodningen er indgivet, medmindre særlige omstændigheder gør dette umuligt.

4. En ret kan ikke afslå at tilbagegive et barn i medfør af artikel 13, litra b), i Haagerkonventionen af 1980, hvis det godtgøres, at der er truffet passende foranstaltninger til at sikre beskyttelsen af barnet efter dets tilbagegivelse.

5. En ret kan ikke afslå at tilbagegive et barn, medmindre den person, der har anmodet om tilbagegivelse af barnet, har haft mulighed for at blive hørt.

6. Har en ret i medfør af artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980 bestemt, at et barn ikke skal tilbagegives, fremsender den straks, enten direkte eller gennem den pågældende medlemsstats centralmyndighed, en genpart af retsafgørelsen samt af de relevante dokumenter, herunder navnlig en udskrift af retsbogen, til den kompetente ret eller centralmyndigheden i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, som fastsat i national lovgivning. Alle de nævnte dokumenter skal være retten i hænde inden en måned efter, at afgørelsen om ikke at tilbagegive barnet er truffet.

7. Medmindre en af parterne allerede har anlagt sag ved retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, underretter den ret eller centralmyndighed, der modtager de i stk. 6 omhandlede oplysninger, parterne og opfordrer dem til at indgive indlæg til retten i overensstemmelse med national lovgivning inden tre måneder regnet fra datoen for underretningen af parterne, således at retten kan tage stilling til forældremyndigheden over barnet.

Med forbehold af denne forordnings regler for kompetence afslutter retten sagen, hvis den ikke har modtaget indlæg inden fristens udløb.

8. Uanset om det i medfør af artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980 er blevet bestemt, at et barn ikke skal tilbagegives, er en senere retsafgørelse, der beordrer barnet tilbagegivet, truffet af en ret, der har kompetence i medfør af denne forordning, eksigibel i henhold til kapitel III, afdeling 4, for at sikre tilbagegivelse af barnet.«

14 Forordningens artikel 15, der har overskriften »Henvisning til en ret, der er bedre egnet til at behandle sagen«, har følgende ordlyd:

»1. Undtagelsesvis kan en ret i en medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, hvis den finder, at en ret i en anden medlemsstat, som barnet har en særlig tilknytning til, er bedre egnet til at behandle sagen eller en specifik del af sagen, såfremt dette er til barnets bedste:

a) udsætte behandlingen af sagen eller den specifikke del heraf og opfordre parterne til at anlægge sag ved retten i den pågældende anden medlemsstat i overensstemmelse med stk. 4, eller

b) anmode en ret i en anden medlemsstat om at erklære sig kompetent i overensstemmelse med stk. 5.

[…]

5. Retten i den anden medlemsstat kan, hvis dette på grund af sagens særlige omstændigheder er til barnets bedste, erklære sig kompetent inden seks uger efter, at sagen er anlagt, eller anmodningen er modtaget i medfør af stk. 1, litra a) eller b). I så fald erklærer den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, sig inkompetent. Erklærer retten i den anden medlemsstat sig ikke kompetent, fortsætter den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, med at udøve sin kompetence i overensstemmelse med artikel 8-14.

6. Ved anvendelsen af denne artikel arbejder retterne sammen, enten direkte eller gennem de centralmyndigheder, der er udpeget i medfør af artikel 53.«

15 Forordningens artikel 40 findes i afdeling 4, der har overskriften »Eksigibiliteten af visse retsafgørelser om samværsret og visse retsafgørelser om tilbagegivelse af barnet«, i kapitel III, der har overskriften »Anerkendelse og fuldbyrdelse«. Denne artikel, der har overskriften »Anvendelsesområde«, er affattet således:

»1. Denne afdeling finder anvendelse på:

[…]

b) tilbagegivelse af et barn i medfør af en retsafgørelse truffet i henhold til artikel 11, stk. 8.

2. Denne afdeling er ikke til hinder for, at en indehaver af forældreansvar kan anmode om anerkendelse og fuldbyrdelse efter afdeling 1 og 2.«

16 Forordningens artikel 42, der har overskriften »Tilbagegivelse af barnet«, har følgende ordlyd:

»1. En eksigibel retsafgørelse om tilbagegivelse af barnet, jf. artikel 40, stk. 1, litra b), der er truffet i en medlemsstat, anerkendes i en anden medlemsstat og er eksigibel dér, uden at der kræves en afgørelse om eksigibilitet, og uden at der kan gøres indsigelse mod anerkendelsen, hvis retsafgørelsen er blevet attesteret i domsstaten i overensstemmelse med stk. 2.

Selv om en retsafgørelse, der beordrer barnet tilbagegivet, jf. artikel 11, stk. 8, i henhold til national lovgivning ikke er eksigibel som følge af loven, uanset en eventuel appel, kan retten i domsstaten erklære den for eksigibel.

2. Den dommer i domsstaten, som har truffet den i artikel 40, stk. 1, litra b), omhandlede retsafgørelse, udsteder kun den i stk. 1 omhandlede attest:

a) hvis barnet har haft mulighed for at blive hørt, medmindre en høring er fundet uhensigtsmæssig under hensyntagen til barnets alder eller modenhedsgrad

b) hvis parterne har haft mulighed for at blive hørt, og

c) hvis retten i sin afgørelse har taget hensyn til de grunde og det bevismateriale, som dannede grundlag for den retsafgørelse, der blev truffet i medfør af artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980.

Træffer retten eller en anden myndighed foranstaltninger til at sikre beskyttelsen af barnet efter dets tilbagevenden til den medlemsstat, hvor det har sit sædvanlige opholdssted, skal attesten indeholde nærmere oplysninger om sådanne foranstaltninger.

Dommeren i domsstaten udsteder attesten af egen drift og udfærdiger den på formularen i bilag IV (retsafgørelser om tilbagegivelse af barnet).

Attesten udfærdiges på det sprog, som retsafgørelsen er affattet på.«

17 Forordningens artikel 43, der har overskriften »Anmodning om berigtigelse«, er affattet således:

»1. Enhver berigtigelse af attesten sker efter domsstatens lovgivning.

2. Anden appel i forbindelse med udstedelsen af en attest i henhold til artikel 41, stk. 1, eller artikel 42, stk. 1, er ikke mulig.«

18 Forordningens artikel 44, der har overskriften »Attestens virkninger«, har følgende ordlyd:

»Attesten har kun virkning, i den udstrækning retsafgørelsen er eksigibel.«

19 Forordningens artikel 47, der har overskriften »Fuldbyrdelsesprocedure«, er affattet således:

»1. Fuldbyrdelsesproceduren afgøres efter fuldbyrdelsesstatens lovgivning.

2. En afgørelse, der er truffet af en ret i en anden medlemsstat, og som er erklæret for eksigibel i overensstemmelse med afdeling 2 eller attesteret i overensstemmelse med artikel 41, stk. 1, eller artikel 42, stk. 1, fuldbyrdes i fuldbyrdelsesstaten på samme vilkår, som hvis den var truffet i denne medlemsstat.

Navnlig kan en retsafgørelse, der er attesteret i overensstemmelse med artikel 41, stk. 1, eller artikel 42, stk. 1, ikke fuldbyrdes, hvis den er uforenelig med en senere truffet eksigibel retsafgørelse.«

20 Forordningens artikel 60, der har overskriften »Forholdet til visse multilaterale konventioner«, bestemmer, at forordningen i forbindelserne mellem medlemsstaterne bl.a. har forrang for Haagerkonventionen af 1980.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

21 Det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at Doris Povse og Mauro Alpago, der var ugifte samlevende, boede sammen indtil slutningen af januar 2008 med deres datter Sofia, der blev født den 6. december 2006, i Vittorio Veneto i Italien. Forældremyndigheden tilkom begge forældre i medfør af artikel 317a i den italienske Codice Civile. I slutningen af januar 2008 gik parret fra hinanden, og Doris Povse forlod den fælles bopæl sammen med sin datter Sofia. Selv om Tribunale per i Minorenni di Venezia (ungdomsdomstolen i Venedig) ved foreløbig hasteafgørelse af 8. februar 2008 efter faderens anmodning havde nedlagt forbud over for moderen mod at forlade landet med barnet, rejste hun i februar 2008 sammen med datteren til Østrig, hvor de fortsat befinder sig.

22 Den 16. april 2008 anmodede Mauro Alpago Bezirksgericht Leoben (Østrig) om tilbagegivelse af sit barn til Italien på grundlag af artikel 12 i Haagerkonventionen af 1980.

23 Den 23. maj 2008 afsagde Tribunale per i Minorenni di Venezia kendelse, hvorved den ophævede forbuddet over for moderen mod at forlade Italien med barnet og foreløbigt gav forældrene fælles forældremyndighed, idet retten fastslog, at barnet, indtil der blev truffet en endelig afgørelse, kunne forblive i Østrig hos sin mor, som retten besluttede skulle »have beføjelse til at træffe almindelige beslutninger vedrørende barnets dagligdag«. Ved samme foreløbige kendelse bestemte den italienske ret, at faderen skulle bidrage til barnets leveomkostninger, fastsatte betingelserne og tidspunkterne for sidstnævntes samvær med barnet og bestemte, at en socialrådgiver skulle foretage en sagkyndig vurdering af forholdet mellem barnet og de to forældre.

24 Uanset denne afgørelse fremgår det af en rapport udarbejdet den 15. maj 2009 af den således udpegede socialrådgiver, at det samvær, der af moderen blev tilladt faderen, var af en så kortvarig og utilstrækkelig karakter, at rådgiveren ikke kunne vurdere hans forhold til sin datter, navnlig for så vidt angår hans forældreevner, hvorfor den pågældende socialrådgiver ikke mente sig i stand til at udføre sin opgave på fyldestgørende måde og i barnets interesse.

25 Bezirksgericht Leoben afviste ved kendelse af 3. juli 2008 Mauro Alpagos anmodning af 16. april 2008, men denne kendelse blev ophævet ved kendelse af 1. september 2008 afsagt af Landesgericht Leoben (Østrig), da faderen ikke var blevet hørt i overensstemmelse med forordningens artikel 11, stk. 5.

26 Den 21. november 2008 afslog Bezirksgericht Leoben på ny Mauro Alpagos anmodning med henvisning til kendelsen afsagt af Tribunale per i Minorenni di Venezia den 23. maj 2008, hvoraf det fremgik, at barnet foreløbigt kunne opholde sig hos sin moder.

27 Den 7. januar 2009 stadfæstede Landesgericht Leoben afslaget på Mauro Alpagos anmodning med henvisning til en alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil udsætte barnet for psykisk skade som omhandlet i artikel 13, litra b), i Haagerkonventionen af 1980.

28 Doris Povse anmodede ved Bezirksgericht Judenburg (Østrig), der havde territorial kompetence, om overdragelse af forældremyndigheden til hende. Den 26. maj 2009 erklærede denne ret sig ved kendelse for kompetent i medfør af forordningens artikel 15, stk. 5, uden at give Mauro Alpago mulighed for at blive hørt i overensstemmelse med kontradiktionsprincippet og anmodede Tribunale per i Minorenni di Venezia om at erklære sig for inkompetent.

29 Imidlertid havde Mauro Alpago allerede den 9. april 2009 fremsat begæring til Tribunale per i Minorenni di Venezia inden for rammerne af den ved denne instans verserende sag om forældremyndighed om i henhold til forordningens artikel 11, stk. 8, at beordre barnet tilbagesendt til Italien. Under et retsmøde afholdt ved denne ret den 19. maj 2009 erklærede Doris Povse sig klar til at følge det program for samvær mellem far og datter, der var udarbejdet af socialrådgiveren. Hun nævnte ikke sit retslige skridt ved Bezirksgericht Judenburg, som førte til ovennævnte kendelse af 26. maj 2009.

30 Den 10. juli 2009 erklærede Tribunale per i Minorenni di Venezia sig kompetent, da betingelserne for en overgang af kompetencen i henhold til forordningens artikel 10 efter rettens opfattelse ikke var opfyldt, og den fastslog, at den sagkyndige vurdering fra en socialrådgiver, som denne instans havde iværksat, ikke kunne færdiggøres, da moderen ikke havde overholdt den samværsplan, som den sagkyndige havde opstillet.

31 Ved samme kendelse af 10. juli 2009 beordrede Tribunale per i Minorenni di Venezia endvidere, at barnet øjeblikkeligt skulle tilbagegives til Italien, og de sociale

myndigheder i Vittorio Veneto kommune fik af retten til opgave at stille en bolig til rådighed for mor og datter for det tilfælde, at moderen vendte tilbage med barnet, og at udarbejde en samværskalender for kontakt mellem barnet og dets far. Retten ønskede herved at genskabe kontakten mellem barnet og dets far, der havde været afbrudt som følge af moderens adfærd. Med henblik herpå udstedte Tribunale per i Minorenni di Venezia en attest i henhold til forordningens artikel 42.

32 Den 25. august 2009 afsagde Bezirksgericht Judenburg kendelse om foreløbige forholdsregler, hvorved forældremyndigheden foreløbigt blev overdraget til Doris Povse. En genpart af denne kendelse blev af retten sendt med post til Mario Alpago i Italien uden oversættelse og uden vejledning om retten til at nægte modtagelsen. Den 23. september 2009 blev kendelsen retskraftig og eksigibel i henhold til østrigsk ret.

33 Den 22. september 2009 fremsatte Mauro Alpago begæring for Bezirksgericht Leoben om fuldbyrdelse af den afgørelse, der var blevet truffet af Tribunale per i Minorenni di Venezia den 10. juli 2009 om tilbagegivelse af datteren til Italien. Bezirksgericht Leoben forkastede denne begæring med henvisning til, at fuldbyrdelsen af afgørelsen fra den italienske ret ville indebære en alvorlig risiko for psykisk skade for barnet. Mauro Alpago kærede denne afgørelse, og Landesgericht Leoben omgjorde denne afgørelse og beordrede tilbagegivelse af barnet med henvisning til Domstolens dom af 11. juli 2008, Rinau (sag C-195/08 PPU, Sml. I, s. 5271).

34 Doris Povse har iværksat revisionsanke ved Oberster Gerichtshof til prøvelse af Landesgericht Leobens afgørelse med påstand om afvisning af begæringen om fuldbyrdelse. Denne ret er i tvivl om fortolkningen af forordningen og har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal der ved en »afgørelse om forældremyndighed, som ikke indebærer tilbagegivelse af barnet« som omhandlet i artikel 10, litra b), nr. iv), i forordning[en] […], ligeledes forstås en foreløbig afgørelse, hvorved »forældrenes beslutningsbeføjelse«, navnlig retten til at bestemme, hvor barnet skal opholde sig, overføres til den bortførende forælder, indtil der træffes endelig afgørelse om forældremyndigheden?

2) Er en afgørelse om tilbagegivelse kun omfattet af anvendelsesområdet for forordningens artikel 11, stk. 8, når retten anordner tilbagegivelse på grundlag af en af denne ret truffen afgørelse om forældremyndighed?

3) For det tilfælde, at spørgsmål 1 eller 2 besvares bekræftende, spørges:

a) Kan den omstændighed, at retten i domsstaten ikke er kompetent (spørgsmål 1), eller at forordningens artikel 11, stk. 8 (spørgsmål 2) ikke finder anvendelse i fuldbyrdelsesstaten, gøres gældende mod fuldbyrdelsen af en afgørelse, for hvilken retten i domsstaten har udstedt en attest i henhold til forordningens artikel 42, stk. 2?

b) Eller skal sagsøgte i et sådant tilfælde nedlægge påstand om annullation af attesten i domsstaten, hvorved fuldbyrdelsen i fuldbyrdelsesstaten kan udsættes, indtil domsstatens afgørelse foreligger?

4) For det tilfælde, at spørgsmål 1 eller 2 eller spørgsmål 3, litra a), besvares benægtende, spørges:

Er en afgørelse, som er truffet af retten i fuldbyrdelsesstaten, og som er eksigibel i henhold til denne stats lovgivning, ved hvilken afgørelse den bortførende forælder foreløbigt overgives forældremyndigheden, i henhold til forordningens artikel 47, stk. 2, også til hinder for fuldbyrdelsen af en afgørelse om tilbagegivelse, som forinden er truffet af domsstaten i medfør af forordningens artikel 11, stk. 8, hvis den ikke er til hinder for fuldbyrdelsen af en afgørelse om tilbagegivelse, truffet af fuldbyrdelsesstaten i medfør af Haagerkonventionen af […] 1980«?

5) For det tilfælde, at spørgsmål 4 ligeledes besvares benægtende, spørges:

a) Kan fuldbyrdelsen af en afgørelse, for hvilken retten i domsstaten har udstedt en attest i henhold til forordningens artikel 42, stk. 2, nægtes af fuldbyrdelsesstaten, hvis omstændighederne har ændret sig, siden afgørelsen blev truffet, på en sådan måde, at fuldbyrdelsen nu vil indebære en alvorlig risiko for barnets tarv?

b) Eller skal sagsøgte gøre disse ændrede omstændigheder gældende i domsstaten, hvorved fuldbyrdelsen i fuldbyrdelsesstaten kan udsættes, indtil domsstatens afgørelse foreligger?«

Om hasteproceduren

35 Den forelæggende ret har begrundet sin anmodning om at undergive den præjudicielle forelæggelse hasteproceduren i procesreglementets artikel 104b med, at kontakten mellem faderen og barnet er afbrudt. En forsinket afgørelse af spørgsmålet om fuldbyrdelse af afgørelsen fra Tribunale per i Minorenni di Venezia af 10. juli 2009, der påbød en tilbagegivelse af barnet til Italien, vil forværre relationen mellem faderen og barnet og derved øge risikoen for psykisk skade i tilfælde af, at barnet tilbagegives til Italien.

36 Efter forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen (Tredje Afdeling) den 11. maj 2010 besluttet at efterkomme den forelæggende rets anmodning om at undergive den præjudicielle forelæggelse en hasteprocedure.

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

37 Det er ubestridt, at der i hovedsagen er tale om en bortførelse eller ulovlig fjernelse af et barn som omhandlet i henholdsvis artikel 3, stk. 1, i Haagerkonventionen af 1980 og forordningens artikel 2, nr. 11).

38 Det er ligeledes ubestridt, at i medfør af forordningens artikel 10 var den kompetente ret på tidspunktet for bortførelsen Tribunale per i Minorenni di Venezia, som er retten på det sted, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted før den ulovlige fjernelse.

Det første spørgsmål

39 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om forordningens artikel 10, litra b), nr. iv), i en situation med ulovlig fjernelse af et barn skal fortolkes således, at en foreløbig afgørelse skal anses for at være en »afgørelse om forældremyndighed, som ikke indebærer tilbagegivelse af barnet« som omhandlet i denne bestemmelse.

40 Det skal understreges, at den ordning, der indføres ved forordningen, hviler på den centrale rolle, som tildeles den ret, der har kompetence i henhold til forordningens bestemmelser, og at det følger af enogtyvende betragtning til forordningen, at anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser truffet i en medlemsstat bør være baseret på princippet om gensidig tillid, og at grundene til ikke-anerkendelse bør begrænses til det nødvendige minimum.

41 I sager om ulovlig fjernelse af børn tildeler forordningens artikel 10 som hovedregel kompetencen til retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse. Denne kompetence bibeholdes i princippet og overføres kun, hvis barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat, og en af de alternative betingelser, der er nævnt i artikel 10, derudover også er opfyldt.

42 Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om den kompetente ret ved at træffe en foreløbig afgørelse har overført sin kompetence i henhold til forordningens artikel 10, litra b), nr. iv), til retterne i den medlemsstat, som det bortførte barn er bragt til.

43 I denne henseende bemærkes, at forordningen tilsigter at modvirke børnebortførelser mellem medlemsstaterne og i tilfælde af bortførelse at opnå, at tilbagegivelsen af barnet sker uden opsættelse (Rinau-dommen, præmis 52).

44 Det følger heraf, at den ulovlige fjernelse af et barn i princippet ikke bør have til virkning at overføre kompetencen for retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse, til retterne i den medlemsstat, som barnet er bragt til, og dette uanset om barnet efter bortførelsen har fået sædvanligt opholdssted dér.

45 Betingelsen i forordningens artikel 10, litra b), nr. iv), skal således fortolkes strengt.

46 I lyset af den centrale rolle, der ved forordningen er tillagt den kompetente ret, og af princippet om fastholdelse af dennes kompetence skal det således fastslås, at »en afgørelse om forældremyndighed, som ikke indebærer tilbagegivelse af barnet« er en endelig afgørelse, der er vedtaget på grundlag af en fuldstændig gennemgang af alle relevante oplysninger, og hvorved den kompetente ret træffer en afgørelse om forældremyndigheden over barnet, som herefter ikke er genstand for yderligere administrative eller retlige beslutninger. Den omstændighed, at afgørelsen af forældremyndigheden forudsætter en vurdering eller en periodisk revurdering inden for en fastsat frist eller i forhold til bestemte omstændigheder, bevirker ikke, at afgørelsen mister sin endelige karakter.

47 Denne konklusioner følger af forordningens opbygning og tjener ligeledes barnets interesser. Såfremt en foreløbig afgørelse kunne føre til, at den kompetente ret i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, mistede sin kompetence i spørgsmålet om forældremyndigheden, skabes der en risiko for, at retten ville afstå fra at træffe en sådan foreløbig afgørelse, også selv om barnets interesser krævede det.

48 Afgørelsen truffet af Tribunale per i Minorenni di Venezia, der i henhold til forordningens bestemmelser er den kompetente ret, den 23. maj 2008, hvorved forbuddet mod at forlade italiensk område blev ophævet med henvisning til den faktiske situation, der er opstået som følge af bortførelsen af barnet, og under hensyn til barnets interesse, samt hvorved forældremyndigheden foreløbigt blev tildelt begge forældrene, faderen blev tildelt samværsret, og der blev påbudt en sagkyndig undersøgelse foretaget af en socialrådgiver af forholdet mellem barnet og begge dets forældre, blev netop truffet med henblik på den endelige afgørelse af spørgsmålet om forældremyndighed. Den kompetence ret gav endvidere moderen retten til, i forhold til barnet, at træffe »beslutninger vedrørende barnets dagligdag« (»decisioni […] concernenti l'ordinaria amministrazione«), dvs. at træffe praktiske afgørelser, som det tilkommer forældrene at træffe vedrørende barnets hverdag.

49 Det følger heraf, at denne afgørelse, der kvalificeres som foreløbig af såvel Tribunale per i Minorenni di Venezia som den forelæggende ret, ikke på nogen måde er en endelig afgørelse om forældremyndigheden.

50 Det første spørgsmål skal herefter besvares med, at forordningens artikel 10, litra b), nr. iv), skal fortolkes således, at en foreløbig afgørelse ikke er en »afgørelse om forældremyndighed, som ikke indebærer tilbagegivelse af barnet« som omhandlet i denne bestemmelse, og ikke kan indebære en overførsel af kompetence til retterne i den medlemsstat, som barnet ulovligt er fjernet til.

Det andet spørgsmål

51 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om forordningens artikel 11, stk. 8, skal fortolkes således, at en afgørelse fra den kompetente ret, der beordrer barnet tilbagegivet, kun er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde, hvis den træffes på grundlag af en endelig afgørelse fra samme ret om forældremyndigheden over barnet.

52 Det bemærkes, at en sådan fortolkning, der gør fuldbyrdelsen af en afgørelse fra den kompetente ret, der beordrer barnet tilbagegivet, afhængig af, at den samme ret har truffet endelig afgørelse om forældremyndigheden, ikke har nogen støtte i ordlyden af forordningens artikel 11 og nærmere bestemt stk. 8. Tværtimod omfatter forordningens artikel 11, stk. 8, »en senere retsafgørelse, der beordrer barnet tilbagegivet«.

53 Ganske vist er det i samme artikels stk. 7 bestemt, at retten eller centralmyndigheden i den medlemsstat, hvor det sædvanlige opholdssted førhen befandt sig, skal underrette parterne om oplysninger, som den modtager vedrørende en afgørelse om, at barnet ikke skal tilbagesendes, truffet i den medlemsstat, som barnet ulovligt er fjernet til, og opfordre dem til at indgive indlæg til retten, »således at retten kan tage stilling til forældremyndigheden over barnet«. Ikke desto mindre udpeger denne bestemmelse blot det endelige formål med de administrative og retlige procedurer, nemlig at afklare barnets situation. Det kan imidlertid ikke udledes heraf, at en afgørelse om forældremyndigheden over barnet udgør en forudgående betingelse for vedtagelsen af en afgørelse, der beordrer barnet tilbagegivet. Sidstnævnte mellemliggende afgørelse tjener nemlig ligeledes til opnåelsen af det endelige formål, nemlig afgørelsen om forældremyndigheden over barnet.

54 Tilsvarende knytter forordningens artikel 40 og 42-47 ikke på nogen måde fuldbyrdelsen af en afgørelse, der er truffet i medfør af artikel 11, stk. 8, og ledsaget af en attest som omhandlet i forordningens artikel 42, stk. 1, til den omstændighed, at der forinden er truffet en afgørelse om forældremyndigheden.

55 Denne fortolkning af forordningens artikel 11, stk. 8, bekræftes af Domstolens praksis.

56 Domstolen har fastslået, at skønt tæt forbundet med andre emner i forordningen, særligt forældremyndigheden, har eksigibiliteten af afgørelser om tilbagegivelsen af et barn, vedtaget efter en beslutning om ikke at tilbagegive det, processuel autonomi for ikke at forsinke tilbagegivelsen af et barn, som ulovligt er blevet fjernet. Den har videre bekræftet de i forordningens artikel 11, stk. 8, samt artikel 40 og 42 anførte bestemmelsers processuelle autonomi og den prioritet, der er givet til domsstatens rets kompetence inden for rammerne af forordningens kapitel III, afdeling 4 (jf. i denne retning Rinau-dommen, præmis 63 og 64).

57 Det skal tilføjes, at denne fortolkning er i overensstemmelse med meningen med og formålet med den mekanisme, der er indført ved forordningens artikel 11, stk. 8, samt artikel 40 og 42.

58 Når en ret i den medlemsstat, som barnet ulovligt er fjernet til, har bestemt, at barnet ikke skal tilbagegives på grundlag af artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980, følger det i henhold til denne mekanisme, at forordningen, som i henhold til sin artikel 60 har forrang for denne konvention i forholdet mellem medlemsstaterne, tilsigter at forbeholde kompetencen for den ret, som er kompetent i henhold til forordningen, vedrørende enhver afgørelse om barnets eventuelle tilbagegivelse. Artikel 11, stk. 8, bestemmer således, at en sådan afgørelse fra den kompetente ret er eksigibel i henhold til forordningens kapitel III, afdeling 4, for at sikre tilbagegivelse af barnet.

59 Det skal understreges, at den kompetente ret, inden den træffer denne afgørelse, skal tage hensyn til de grunde og det bevismateriale, som dannede grundlag for afgørelsen om, at barnet ikke skulle tilbagegives. Denne hensyntagen bidrager til at begrunde en sådan afgørelses eksigibilitet, når den er truffet, i overensstemmelse med det princip om gensidig tillid, der ligger til grund for forordningen.

60 Denne ordning omfatter endvidere en dobbelt vurdering af spørgsmålet om barnets tilbagegivelse, hvorved der sikres et bedre grundlag for afgørelsen og en udvidet beskyttelse af barnets interesser.

61 Således som Europa-Kommissionen med rette har gjort gældende, bør den ret, som i sidste instans har kompetence til at træffe afgørelse om forældremyndigheden, desuden have mulighed for at fastsætte alle nærmere vilkår og foreløbige foranstaltninger, herunder udpegningen af barnets opholdssted, hvilket eventuelt kan nødvendiggøre barnets tilbagegivelse.

62 Målet om en hurtig behandling, der forfølges med bestemmelserne i forordningens artikel 11, stk. 8, samt artikel 40 og 42, og den prioritet, der gives kompetencen for retten i domsstaten, ville vanskeligt kunne forenes med en fortolkning, hvorefter der forud for en afgørelse om tilbagegivelse skal træffes en endelig afgørelse om forældremyndigheden. En sådan fortolkning udgør en begrænsning, som eventuelt vil tvinge den kompetente ret til at træffe afgørelse om forældremyndigheden uden at råde over alle de relevante oplysninger og forhold i denne henseende eller den nødvendige tid til at give dem en objektiv og afklaret vurdering.

63 Hvad angår argumentet om, at en sådan fortolkning kan føre til unødvendige flytninger af barnet for det tilfælde, at den kompetente ret i sidste ende tilkender forældremyndigheden til den forælder, der bor i den medlemsstat, som barnet ulovligt er fjernet til, skal det understreges, at hensynet til at træffe en retfærdig og velfunderet

retsafgørelse om den endelige forældremyndighed over barnet, kravet om at forhindre bortførelser af børn samt barnets ret til regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine forældre vejer tungere end de eventuelle ulemper, der kan opstå som følge af sådanne flytninger.

64 Det bemærkes, at en af børns grundlæggende rettigheder som fastsat i artikel 24, stk. 3, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der blev proklameret i Nice den 7. december 2000 (EFT C 364, s. 1), er regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine forældre, og overholdelsen heraf er utvivlsomt bestemt af det overvejende hensyn til barnets bedste (jf. dom af 23.12.2009, sag C-403/09 PPU, Detiček, Sml. I, s. 12193, præmis 54). Det bemærkes herved, at en ulovlig fjernelse af barnet som følge af en beslutning, som ensidigt er truffet af den ene af dets forældre, oftest fratager barnet muligheden for regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med den anden forælder (Detiček-dommen, præmis 56).

65 En gennemgang af situationen i hovedsagen taler ligeledes for, at denne tilgangsvinkel er korrekt.

66 Afgørelsen af 10. juli 2009, hvorved den kompetente ret beordrede barnet tilbagegivet, er begrundet med den betragtning, at forholdet mellem barnet og dets far er afbrudt. Det er således i barnets bedste interesse at genskabe denne forbindelse og ligeledes, om muligt, at sikre moderens tilstedeværelse i Italien, for at barnets forhold til begge forældre samt deres forældreevner og personlige egenskaber kan vurderes tilbundsgående af de kompetente italienske tjenestegrene, inden der træffes endelig afgørelse om forældremyndigheden og forældreansvaret.

67 Følgelig skal det andet spørgsmål besvares med, at forordningens artikel 11, stk. 8, skal fortolkes således, at en afgørelse fra den kompetente ret, der beordrer barnet tilbagegivet, er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde, også selv om den samme ret ikke forud for denne afgørelse har truffet en endelig afgørelse om forældremyndigheden over barnet.

Det tredje spørgsmål

68 Henset til besvarelsen af de to første præjudicielle spørgsmål er det ufornødent at besvare det tredje spørgsmål.

Det fjerde spørgsmål

69 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om forordningens artikel 47, stk. 2, andet afsnit, skal fortolkes således, at en afgørelse om foreløbig tildeling af forældremyndigheden, der er truffet af en ret i fuldbyrdelsesstaten, og som er eksigibel i henhold til denne stats lovgivning, er til hinder for fuldbyrdelsen af en attesteret afgørelse, der er truffet tidligere, og hvorved barnet beordres tilbagegivet, da den førstnævnte afgørelse er uforenelig med den sidstnævnte.

70 Således som det fremgår af fireogtyvende betragtning til forordningen samt artikel 42, stk. 1, og artikel 43, stk. 2, heri, kan udstedelsen af en attest ikke appelleres, og en således attesteret afgørelse er automatisk eksigibel, uden at det er muligt at nægte anerkendelse heraf.

71 Det følger ligeledes af ordlyden af forordningens artikel 43, stk. 1, at enhver berigtigelse af attesten sker efter domsstatens lovgivning, idet det følger af fireogtyvende betragtning til forordningen, at en sådan adgang kun gælder i tilfælde af materielle fejl, dvs. hvis attesten ikke afspejler indholdet af afgørelsen korrekt. Det er desuden bestemt i forordningens artikel 44, at attesten kun har virkning, i den udstrækning retsafgørelsen er eksigibel, og ifølge forordningens artikel 47, stk. 2, andet afsnit, kan en retsafgørelse, der er attesteret, ikke fuldbyrdes, hvis den er uforenelig med en senere truffet eksigibel retsafgørelse.

72 Det bemærkes ligeledes, således som det fremgår af treogtyvende betragtning til forordningen, at selve proceduren for fuldbyrdelse af sådanne retsafgørelser fortsat afgøres efter national lovgivning.

73 Det følger af ovenstående bestemmelser, der fastlægger en klar en fordeling af kompetencen mellem retterne i domsstaten og fuldbyrdelsesstaten, og som har til formål at sikre en hurtig tilbagegivelse af barnet, at en attest, der er udstedt i henhold til forordningens artikel 42, der gør den således attesterede afgørelse specifikt eksigibel, ikke kan appelleres. Den fuldbyrdende ret kan blot fastslå en sådan afgørelses eksigibilitet, og de eneste måder til prøvelse af attesten er anlæggelse af et berigtigelsessøgsmål eller en indsigelse om attestens autenticitet efter domsstatens regler (jf. i denne retning Rinau-dommen, præmis 85, 88 og 89). De eneste retsregler i fuldbyrdelsesstaten, der finder anvendelse, er bestemmelserne vedrørende spørgsmål om proceduren.

74 Derimod skal spørgsmålene om afgørelsens materielle korrekthed som sådan, navnlig spørgsmålet, om betingelserne for, at den kompetente ret kunne træffe denne afgørelse, var opfyldt, herunder eventuelle spørgsmål, der rejses med henblik på at anfægte rettens kompetence, afgøres af retterne i domsstaten i overensstemmelse med bestemmelserne i denne medlemsstats lovgivning. Tilsvarende kan en anmodning om udsættelse af gennemførelsen af en attesteret afgørelse kun indgives til den

kompetente ret i domsstaten i overensstemmelse med bestemmelserne i denne medlemsstats lovgivning.

75 Der kan således ikke fremsættes nogen indsigelse ved retterne i den medlemsstat, som barnet ulovligt er fjernet til, mod fuldbyrdelsen af en sådan afgørelse, idet retsreglerne i denne medlemsstat alene finder anvendelse for spørgsmål vedrørende proceduren som omhandlet i forordningens artikel 47, stk. 1, dvs. fremgangsmåden med hensyn til fuldbyrdelsen af afgørelsen. En retssag som den, der ligger til grund for det foreliggende præjudicielle spørgsmål, angår imidlertid hverken formkrav eller procedurespørgsmål, men spørgsmål vedrørende realiteten.

76 Følgelig skal den uforenelighed, der er omhandlet i forordningens artikel 47, stk. 2, andet afsnit, mellem en attesteret afgørelse og en senere truffet eksigibel retsafgørelse alene vurderes i forhold til eventuelle senere retsafgørelser, der er truffet af de kompetente retter i domsstaten.

77 En sådan uforenelighed kan opstå ikke blot i tilfælde, hvor afgørelsen ophæves eller ændres, efter at der er ført en retssag i domsstaten. Det blev således fremhævet i retsmødet, at den kompetente ret på egne vegne eller, efter omstændighederne, på anmodning fra de sociale myndigheder kan ændre sin afgørelse, når hensynet til barnets interesser kræver det, og vedtage en ny eksigibel retsafgørelse uden udtrykkeligt at tilbagekalde den første afgørelse, der således bortfalder.

78 En antagelse om, at en afgørelse, der træffes senere af en ret i fuldbyrdelsesstaten, skulle kunne hindre fuldbyrdelsen af en attesteret retsafgørelse, der forinden er truffet i domsstaten, og hvorved der gives påbud om tilbagegivelse af barnet, ville indebære

en omgåelse af den mekanisme, der er fastsat i forordningens kapitel III, afdeling 4. En sådan undtagelse fra reglen om kompetence for retterne i domsstaten ville ophæve den effektive virkning af forordningens artikel 11, stk. 8, som giver den kompetente ret beslutningskompetencen i sidste instans, og som i medfør af forordningens artikel 60 har forrang for Haagerkonventionen af 1980, og ville indebære, at kompetencen til pådømmelse af realiteten vil tilfalde retterne i fuldbyrdelsesstaten.

79 Følgelig skal det fjerde spørgsmål besvares med, at forordningens artikel 47, stk. 2, andet afsnit, skal fortolkes således, at en afgørelse om foreløbig overgivelse af forældremyndigheden, der senere er truffet af en ret i fuldbyrdelsesstaten, og som er eksigibel i henhold til denne stats lovgivning, ikke kan gøres gældende som en hindring for fuldbyrdelsen af en attesteret afgørelse, der forinden er afsagt af den kompetente ret i domsstaten, hvorved barnet beordres tilbagegivet.

Det femte spørgsmål

80 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om fuldbyrdelsen af en attesteret afgørelse kan nægtes i fuldbyrdelsesstaten med henvisning til, at omstændighederne, siden afgørelsen blev truffet, har ændret sig på en sådan måde, at fuldbyrdelsen vil indebære en alvorlig risiko for barnets tarv eller om sådanne ændrede omstændigheder skal gøres gældende for retterne i domsstaten, idet fuldbyrdelsen i fuldbyrdelsesstaten i så fald kan udsættes, indtil domsstatens afgørelse foreligger.

81 I denne henseende er en væsentlig ændring af omstændighederne i relation til barnets tarv et spørgsmål vedrørende realiteten, der efter omstændighederne kan føre til en ændring af den kompetente rets afgørelse om tilbagegivelse af barnet. I overensstemmelse med den kompetencefordeling, der er nævnt gentagne gange i denne dom, skal et sådant spørgsmål afgøres af den kompetente ret i domsstaten. Denne ret er i øvrigt i overensstemmelse med den ordning, der er indført ved forordningen, ligeledes kompetent til at tage stilling til barnets tarv, og det er også til denne ret, en anmodning om eventuel udsættelse af fuldbyrdelsen af dens afgørelse skal indgives.

82 Denne konklusion ændres ikke af henvisningen i forordningens artikel 47, stk. 2, første afsnit, til fuldbyrdelsen af en afgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat »på samme vilkår«, som hvis den var truffet i fuldbyrdelsesstaten. Dette krav skal fortolkes snævert. Det vedrører alene den procedure, hvorefter tilbagegivelsen af barnet skal finde sted, og kan i intet tilfælde danne grundlag for en realitetsindsigelse rettet mod afgørelsen fra den kompetente ret.

83 Det femte spørgsmål skal således besvares med, at fuldbyrdelsen af en attesteret afgørelse ikke kan nægtes i fuldbyrdelsesstaten med henvisning til, at omstændighederne, siden afgørelsen blev truffet, har ændret sig på en sådan måde, at fuldbyrdelsen vil indebære en alvorlig risiko for barnets tarv. Sådanne ændrede omstændigheder skal gøres gældende for den kompetente ret i domsstaten, hvortil en eventuel anmodning om udsættelse af fuldbyrdelsen af dens afgørelse ligeledes skal indgives.

Sagens omkostninger

84 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

1) Artikel 10, litra b), nr. iv), i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 skal fortolkes således, at en foreløbig afgørelse ikke er en »afgørelse om forældremyndighed, som ikke indebærer tilbagegivelse af barnet« som omhandlet i denne bestemmelse, og ikke kan indebære en overførsel af kompetence til retterne i den medlemsstat, som barnet ulovligt er fjernet til.

2) Artikel 11, stk. 8, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en afgørelse fra den kompetente ret, der beordrer barnet tilbagegivet, er omfattet af denne bestemmelses anvendelsesområde, også selv om den samme ret ikke forud for denne afgørelse har truffet en endelig afgørelse om forældremyndigheden over barnet.

3) Artikel 47, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en afgørelse om foreløbig overgivelse af forældremyndigheden, der senere er truffet af en ret i fuldbyrdelsesstaten, og som er eksigibel i henhold til denne stats lovgivning, ikke kan gøres gældende som en hindring for

fuldbyrdelsen af en attesteret afgørelse, der forinden er afsagt af den kompetente ret i domsstaten, hvorved barnet beordres tilbagegivet.

4) Fuldbyrdelsen af en attesteret afgørelse kan ikke nægtes i fuldbyrdelsesstaten med henvisning til, at omstændighederne, siden afgørelsen blev truffet, har ændret sig på en sådan måde, at fuldbyrdelsen vil indebære en alvorlig risiko for barnets tarv. Sådanne ændrede omstændigheder skal gøres gældende for den kompetente ret i domsstaten, hvortil en eventuel anmodning om udsættelse af fuldbyrdelsen af dens afgørelse ligeledes skal indgives.

Underskrifter